

Υπόθεση C-327/20

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

22 Ιουλίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Sąd Okręgowy w Opolu (Πολωνία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

10 Μαρτίου 2020

Εκκαλούν:

Skarb Państwa - Starosta Nyski

Εφεσίβλητη:

New Media Development & Hotel Services Sp. z o.o.

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Αξίωση νόμιμων τόκων υπερημερίας στο πλαίσιο εμπορικών συναλλαγών, στην περίπτωση μη καταβολής του τέλους μόνιμης επικαρπίας.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως

Ερμηνεία της οδηγίας 2011/7/ΕΕ ως προς το δικαίωμα μόνιμης επικαρπίας· ζήτημα αν η έννοια του αγαθού περιλαμβάνει τα ακίνητα και αν η έννοια της παράδοσης αγαθού περιλαμβάνει τη διάθεση ακινήτου για τη σύσταση μόνιμης επικαρπίας· περιεχόμενο των εννοιών της εμπορικής συναλλαγής και της δημόσιας αρχής· ζητήματα διαχρονικού δικαίου.

Προδικαστικά ερωτήματα

- 1 Έχει το άρθρο 2, σημείο 1, της οδηγίας 2011/7/ΕΕ, της 16ης Φεβρουαρίου 2011 (ΕΕ 1993, L 95, σ. 29, όπως έχει τροποποιηθεί), για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές (αναδιατύπωση) (ΕΕ της

23ης Φεβρουαρίου 2011), την έννοια ότι αντιτίθεται σε ερμηνεία των άρθρων 2 και 4, σημείο 1, του *ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych* (νόμου της 8ης Μαρτίου 2013 για την καταπολέμηση των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές) κατά την οποία στην έννοια του αγαθού δεν περιλαμβάνονται τα ακίνητα, ενώ στην έννοια της παράδοσης αγαθού δεν περιλαμβάνεται η διάθεση ακινήτου για τη σύσταση μόνιμης επικαρπίας κατά τα άρθρα 232 επ. του *k.c.* (πολωνικού Αστικού Κώδικα), ή κατά την οποία η πράξη αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί παροχή υπηρεσιών;

- 2 Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, έχει το άρθρο 2, σημείο 1, της οδηγίας 2011/7/ΕΕ, της 16ης Φεβρουαρίου 2011 (ΕΕ 1993, L 95, σ. 29, όπως έχει τροποποιηθεί), για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές (αναδιατύπωση) (ΕΕ της 23ης Φεβρουαρίου 2011), την έννοια ότι αντιτίθεται σε ερμηνεία των άρθρων 71 επ. του *ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami* (νόμου της 21ης Αυγούστου 1997 για τη διαχείριση ακινήτων) και του άρθρου 238 του *k.c.* (Αστικού Κώδικα) κατά την οποία η είσπραξη των ετήσιων τελών του δικαιώματος μόνιμης επικαρπίας, εκ μέρους του *Skarb Państwa* (Δημόσιου Ταμείου, Πολωνία), από οικονομικούς φορείς που ασκούν μεν οικονομική δραστηριότητα αλλά δεν ήταν οι αρχικοί οικονομικοί φορείς υπέρ των οποίων το *Skarb Państwa* (Δημόσιο Ταμείο) συνέστησε τη μόνιμη επικαρπία, έχοντας αποκτήσει το δικαίωμα αυτό από άλλους δικαιούχους, δεν εμπίπτει στην έννοια της εμπορικής συναλλαγής ή της δημόσιας αρχής κατά το άρθρο 2, σημεία 1 και 2, της ανωτέρω οδηγίας και τα άρθρα 2 και 4, σημείο 1, του *ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych* (νόμου της 8ης Μαρτίου 2013 για την καταπολέμηση των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές) και κατά την οποία η πράξη αυτή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ως άνω οδηγίας και του νόμου;
- 3 Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στα ερωτήματα 1 και 2, έχουν το άρθρο 12, παράγραφος 4, της οδηγίας 2011/7/ΕΕ, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές (αναδιατύπωση) (ΕΕ της 23ης Φεβρουαρίου 2011), και το άρθρο 6, παράγραφος 3, στοιχείο β', της οδηγίας 2000/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, την έννοια ότι αντιτίθενται σε ερμηνεία του άρθρου 15 του *ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych* (νόμου της 8ης Μαρτίου 2013 για την καταπολέμηση των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές) και του άρθρου 12 του *ustawa z dnia 12 czerwca 2003 r. o terminie zapłaty w transakcjach handlowych* (νόμου της 12ης Ιουνίου 2003 περί προθεσμιών πληρωμής στις εμπορικές συναλλαγές) κατά την οποία αποκλείεται η δυνατότητα εφαρμογής των διατάξεων των ως άνω οδηγιών και των νόμων που τις μεταφέρουν στο εσωτερικό δίκαιο στις συμβάσεις μεταβίβασης του δικαιώματος μόνιμης επικαρπίας προς τον νυν

δικαιούχο και υπόχρεο για την καταβολή του ετήσιου τέλους, οι οποίες συνήφθησαν μετά τις 28 Απριλίου 2013 και την 1η Ιανουαρίου 2014, στην περίπτωση που η αρχική διάθεση οικοπέδου για τη σύσταση μόνιμης επικαρπίας από το Skarb Państwa (Δημόσιο Ταμείο) στον άλλον οικονομικό φορέα έλαβε χώρα πριν από τις 28 Απριλίου 2013 και την 1η Ιανουαρίου 2004;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία 2000/35/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές,

Οδηγία 2011/7/EE της 16ης Φεβρουαρίου 2011 για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές.

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

- Ustawa z dnia 12 czerwca 2003 r. o terminie zapłaty w transakcjach handlowych (νόμος της 12ης Ιουνίου 2003 περί προθεσμιών πληρωμής στις εμπορικές συναλλαγές),
- ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (νόμος της 8ης Μαρτίου 2013 για την καταπολέμηση των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές),
- ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (νόμος της 23ης Απριλίου 1964, Αστικός Κώδικας),
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (νόμος της 21ης Αυγούστου 1997 για τη διαχείριση ακινήτων).

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας της κύριας δίκης

- 1 Η αποδεικτική διαδικασία κατέδειξε, κατά την κρίση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, ότι η εφεσίβλητη όφειλε να καταβάλει μέχρι τις 31 Μαρτίου 2018 ετήσιο τέλος ποσού 3 365,55 πολωνικών ζλότι (PLN) για τη μόνιμη επικαρπία επί οικοπέδου κείμενου στο Głucholazy, κυριότητας του Skarb Państwa (Δημοσίου Ταμείου), γεγονός που δεν έπραξε. Κατά συνέπεια, το Sąd Rejonowy (περιφερειακό δικαστήριο) υποχρέωσε την εφεσίβλητη να καταβάλει το ποσό των 3 365,55 πολωνικών ζλότι (PLN), πλέον νόμιμων τόκων υπερημερίας από την 1η Απριλίου 2018 μέχρι και την εξόφληση. Ως προς τους τόκους η απόφαση βασίζεται στο άρθρο 481 k.c. (Αστικού Κώδικα).

- 2 Αναφορικά δε με το αίτημα καταβολής νόμιμων τόκων υπερημερίας στις εμπορικές συναλλαγές, το Sąd Rejonowy (περιφερειακό δικαστήριο) απέρριψε την αγωγή. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έκρινε ότι η υποχρέωση καταβολής των ετήσιων τελών μόνιμης επικαρπίας ακινήτου πηγάζει από τις διατάξεις του ustawa o gospodarce nieruchomościami (νόμου για τη διαχείριση ακινήτων) και του Kodeks cywilny (Αστικού Κώδικα) και όχι, όπως υποστήριξε το εκκαλούν, από εμπορική συναλλαγή. Επιπλέον, το Sąd Rejonowy (περιφερειακό δικαστήριο) επισήμανε ότι το εκκαλούν δεν ήταν συμβαλλόμενο μέρος στην από 15 Μαΐου 2014 σύμβαση πώλησης με την οποία η εφεσίβλητη απέκτησε την κυριότητα επί του κτίσματος, καθώς και το δικαίωμα μόνιμης επικαρπίας επί του οικοπέδου.
- 3 Το εκκαλούν άσκησε έφεση όσον αφορά το απορριφθέν αίτημα καταβολής νόμιμων τόκων υπερημερίας στις εμπορικές συναλλαγές δυνάμει του ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (νόμου περί προθεσμιών πληρωμής στις εμπορικές συναλλαγές).

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 4 Προς στήριξη της έφεσής του, το εκκαλούν ισχυρίστηκε ότι το δικαίωμα μόνιμης επικαρπίας απορρέει από τον νόμο, αλλά για τη σύστασή του υπέρ συγκεκριμένου προσώπου απαιτείται η σύναψη σύμβασης για την οποία πρέπει να τηρηθεί επί ποινή ακυρότητας ο συμβολαιογραφικός τύπος. Ο ustawa o gospodarce nieruchomościami (νόμος για τη διαχείριση ακινήτων) ορίζει μεν την προθεσμία και τον τρόπο καταβολής των τελών, αλλά η ίδια η υποχρέωση καταβολής τους προκύπτει από τη σύμβαση. Το εκκαλούν ανέφερε επίσης τους κύριους τρόπους κτήσης του δικαιώματος μόνιμης επικαρπίας, ήτοι δυνάμει σύμβασης, διοικητικής απόφασης και εκ του νόμου. Κατά το εκκαλούν, από τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και τα έγγραφα της δικογραφίας προκύπτει αδιαμφισβήτητα ότι η υποχρέωση καταβολής των τελών μόνιμης επικαρπίας απορρέει από την καταρτισθείσα με συμβολαιογραφικό έγγραφο σύμβαση για τη σύσταση του δικαιώματος αυτού.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της απόφασης περί παραπομπής

- 5 Στη υπό κρίση υπόθεση το Skarb Państwa (Δημόσιο Ταμείο), εκπροσωπούμενο από τον Starosta Nyski (περιφερειάρχη Nysa, Πολωνία) στρέφεται κατά της New Media Development & Hotel Services Sp. z o.o., με έδρα τη Βαρσοβία, ζητώντας την καταβολή του ετήσιου τέλους μόνιμης επικαρπίας. Ενώ η αξίωση που αφορά το κεφάλαιο της οφειλής δεν αμφισβητήθηκε από κανέναν διάδικο και η συναφής κατανηφιστική διάταξη της απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου κατέστη τελεσίδικη, αντικείμενο της έφεσης είναι το απορριφθέν από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο αίτημα για καταβολή νόμιμων τόκων υπερημερίας στις εμπορικές συναλλαγές, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 3, του ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (νόμου της 8ης Μαρτίου 2013 για την καταπολέμηση των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές), δυνάμει

του άρθρου 7, παράγραφος 1, του ίδιου νόμου. Το Sąd Rejonowy (περιφερειακό δικαστήριο) απέρριψε το επίμαχο αίτημα κρίνοντας ότι τα τέλη μόνιμης επικαρπίας απορρέουν απευθείας από τον νόμο και όχι από τη σύμβαση που συνήψαν τα μέρη. Ο δικάζων δικαστικός σχηματισμός του Sąd Okręgowy (εφετείου) δέχεται εντούτοις, υπό το πρίσμα του άρθρου 73, παράγραφος 5, του ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (νόμου της 21ης Αυγούστου 1997 για τη διαχείριση ακινήτων) ότι η υποχρέωση αυτή προκύπτει από τη σύμβαση διάθεσης του ακινήτου για τη σύσταση μόνιμης επικαρπίας ή, σε περίπτωση σύστασης τέτοιου δικαιώματος εκ του νόμου, από τη δημιουργία συμβατικής σχέσης δυνάμει του νόμου μεταξύ του κυρίου του ακινήτου και του δικαιούχου της μόνιμης επικαρπίας και κρίνει, επομένως, ότι η ως άνω κρίση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου δεν ευσταθεί.

- 6 Στην υπό κρίση υπόθεση τίθεται το ζήτημα εάν το Skarb Państwa (Δημόσιο Ταμείο) κατά την είσπραξη τέτοιων τελών μπορεί να αξιώσει την καταβολή νόμιμων τόκων υπερημερίας, λόγω καθυστέρησης πληρωμών στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών, καθώς και απλών νόμιμων τόκων υπερημερίας και, επομένως, εάν η διάθεση του ακινήτου για τη σύσταση μόνιμης επικαρπίας εμπίπτει στην έννοια της παράδοσης αγαθού ή και στην έννοια της παροχής υπηρεσιών κατά το άρθρο 2, καθώς και την παράγραφο 4, σημείο 1, του ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (νόμου της 8ης Μαρτίου 2013 για την καταπολέμηση των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές), ο οποίος μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία 2011/7/ΕΕ, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές.
- 7 Θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα εφαρμογής του ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (νόμου της 8ης Μαρτίου 2013 για την καταπολέμηση των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές) στα ετήσια τέλη μόνιμης επικαρπίας. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να διευκρινισθεί εάν τέτοιου είδους συμβάσεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2, καθώς και της παραγράφου 4, σημείο 1, του ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (νόμου της 8ης Μαρτίου 2013 για την καταπολέμηση των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές).
- 8 Υπό το πρίσμα των διατάξεων του ανωτέρω πολωνικού νόμου, στη θεωρία υφίσταται διχογνωμία ως προς το εάν στην έννοια του «αγαθού» εμπίπτουν και τα ακίνητα. Επισημαίνεται ότι ο ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (νόμος περί προθεσμιών πληρωμής στις εμπορικές συναλλαγές) και η οδηγία 2011/7/ΕΕ δεν ορίζουν τις έννοιες της «παράδοσης αγαθών» και του «αγαθού».
- 9 Παραδοσιακά στη νομική θεωρία σχετικά με τη σύμβαση πώλησης, η έννοια του αγαθού ορίζεται ως το πράγμα που προσδιορίζεται κατ' είδος και αποτελεί πρώτη

ύλη, ημικατεργασμένο ή τελικό προϊόν. Υπό ελαφρώς διαφορετική έννοια, το αγαθό χαρακτηρίζεται ως συνώνυμο του κινητού πράγματος. Επισημαίνεται, μάλιστα, ότι σε διάφορες διατάξεις, ιδίως σε αυτές που αφορούν τις εμπορικές συναλλαγές, ο νομοθέτης χρησιμοποιεί την έννοια του αγαθού ως αντικείμενο της πώλησης.

- 10 Στη νομολογία του Δικαστηρίου η έννοια του αγαθού ορίζεται ως «τα αποτιμητά σε χρήμα προϊόντα που μπορούν να αποτελέσουν, ως τέτοια, αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών» (απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1968, 7/68, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 805). Επιπλέον, στη νομική θεωρία και στη νομολογία του Δικαστηρίου αναφέρεται ότι αγαθό αποτελεί επί της ουσίας κάθε είδους υλικό πράγμα (απόφαση ΔΕΕ της 30ής Απριλίου 1974, 155/73, Sacchi, Συλλογή τόμος 1974, σ. 217). Κατά την εξέλιξη της νομολογίας, διευκρινίστηκε ότι η υλική έννοια ενός προϊόντος δεν μπορεί να νοείται κατά κυριολεξία. Συνεπώς, η ηλεκτρική ενέργεια θεωρήθηκε αγαθό (απόφαση ΔΕΕ της 15ης Ιουλίου 1964, 6/64, Costa κατά E.N.E.L, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 1191). Στη συνέχεια, διευκρινίστηκε ότι το αγαθό μπορεί να μην έχει εμπορική αξία. Κατ' αυτόν τον τρόπο, τα απόβλητα χαρακτηρίστηκαν ως αγαθά (απόφαση ΔΕΕ της 9ης Ιουλίου 1992, C-2/90, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1992, σ. I-4431).
- 11 Κατά τη νομική θεωρία, η έννοια της «παράδοσης» αφορά τη μεταβίβαση δικαιωμάτων επί του αγαθού ή τη διάθεση αγαθού για προσωρινή χρήση. Κατά συνέπεια, ως παράδοση αγαθών νοείται η μεταβίβαση δικαιωμάτων επί πράγματος, ηλεκτρικής ενέργειας, νερού, αερίου ή κεντρικής θέρμανσης ή άλλου αντίστοιχου δικαιώματος (πώληση). Προκύπτει, επίσης, ότι στην έννοια της παράδοσης αγαθών εμπίπτει και η διάθεση συγκεκριμένου πράγματος ή αντίστοιχα δικαιώματος για προσωρινή χρήση (για παράδειγμα μίσθωση, απλή ή αγροτική, ή χρηματοδοτική μίσθωση).
- 12 Επομένως, γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, συμβάσεων όπως η πώληση, η ανταλλαγή και η δωρεά και, αφετέρου, συμβάσεων των οποίων το αντικείμενο της παροχής συνίσταται στη διάθεση πράγματος για προσωρινή χρήση. Πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι στη νομική θεωρία υποστηρίζεται ότι η διάθεση πράγματος ή δικαιώματος για προσωρινή χρήση δυνάμει σύμβασης μίσθωσης, απλής ή αγροτικής, ή χρηματοδοτικής μίσθωσης κείται εκτός της κατηγορίας της παράδοσης αγαθών. Ο λόγος είναι ότι η διάθεση ενός αγαθού για προσωρινή χρήση δεν ανταποκρίνεται στη συνήθη ερμηνεία της έννοιας της παράδοσης. Στη νομική θεωρία υποστηρίζονται διαφορετικές απόψεις για το ζήτημα αυτό.
- 13 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου κρίσιμο στοιχείο για τον χαρακτηρισμό της υπηρεσίας είναι το προσωπικό στοιχείο (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 5ης Ιουνίου 1997, C-398/95, ΣΕΤΤΓ κατά Υπουργείου Εργασίας, Συλλογή 1997, σ. I-3091· της 5ης Ιουνίου 1997, C-360/89, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιταλίας, Συλλογή 1992, σ. I-3401· της 28ης Μαρτίου 1996, C-272/94, Guiot, Συλλογή 1996, σ. I-1905). Πρόσθετα χαρακτηριστικά στοιχεία της έννοιας της παροχής υπηρεσιών είναι η αμοιβή, η διάρκεια και η διασυννοριακότητα.

- 14 Επιπλέον, πρέπει να προστεθεί ότι το ζήτημα εάν στον ορισμό του αγαθού, κατά την έννοια του προαναφερθέντος νομού, εμπίπτουν και τα ακίνητα και στον ορισμό της παράδοσης εμπίπτει και η διάθεση πράγματος για προσωρινή χρήση δεν έχει αντιμετωπιστεί στη νομολογία ούτε του Sąd Najwyższy (Ανώτατου Δικαστηρίου, Πολωνία), υπό το πρίσμα του ως άνω νόμου, ούτε του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 15 Πρέπει να εξεταστεί αν η διάθεση ακινήτου για τη σύσταση μόνιμης επικαρπίας αποτελεί παράδοση αγαθού ή, ενδεχομένως, εάν υιοθετηθούν οι μειοψηφικές απόψεις, ως παροχή υπηρεσιών κατά την έννοια του ανωτέρω νόμου και της ως άνω οδηγίας. Σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις του kodeks cywilny (Αστικού Κώδικα) και του ustawa o gospodarce nieruchomościami (νόμου για τη διαχείριση ακινήτων), ο νομικός αυτός θεσμός είναι ειδικός, καθώς η διάθεση του ακινήτου για τη σύσταση μόνιμης επικαρπίας μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνον από το Skarb Państwa (Δημόσιο Ταμείο) και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Στον kodeks cywilny (Αστικό Κώδικα), η μόνιμη επικαρπία υπάγεται στα εμπράγματα δικαιώματα. Παράλληλα, χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό διοικητικών στοιχείων. Ο θεσμός της μόνιμης επικαρπίας συνιστά μορφή απόλυτου δικαιώματος επί πράγματος τρίτου με το οποίο παρέχεται εξουσία μακροπρόθεσμης χρήσης και κάρπωσης δημόσιου κτήματος.
- 16 Στο σύστημα των εμπράγματων δικαιωμάτων, το δικαίωμα μόνιμης επικαρπίας τοποθετείται μεταξύ της κυριότητας και των περιορισμένων εμπράγματων δικαιωμάτων. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, κατά την κρατούσα γνώμη στη θεωρία και στη νομολογία, γίνεται δεκτό ότι το δικαίωμα αυτό έχει μικτή φύση. Λόγω του χαρακτηριστικού αυτού, η μόνιμη επικαρπία έχει τυπικά στοιχεία τόσο του δικαιώματος κυριότητας όσο και των περιορισμένων εμπράγματων δικαιωμάτων. Επισημαίνεται, συναφώς, ότι αυτή η διπλή διάσταση παρατηρείται με τον καλύτερο τρόπο στο επίπεδο των δύο σχέσεων που συνδέονται με την μόνιμη επικαρπία. Έναντι των τρίτων, αφενός, ο δικαιούχος της μόνιμης επικαρπίας έχει θέση παρόμοια με εκείνη του κυρίου.
- 17 Στη σχέση μεταξύ του δικαιούχου της μόνιμης επικαρπίας και του κυρίου του ακινήτου, αφετέρου, η μόνιμη επικαρπία παρουσιάζει τα τυπικά στοιχεία του δικαιώματος επί πράγματος τρίτου. Κατά συνέπεια, σκόπιμη είναι η εφαρμογή των κανόνων σχετικά με τα περιορισμένα εμπράγματα δικαιώματα στη σχέση αυτή. Ωστόσο, πρέπει να προστεθεί ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι σχέσεις μεταξύ κυρίου και δικαιούχου της μόνιμης επικαρπίας φέρουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά συμβατικής σχέσης, η οποία συμπληρώνει τη βασική σχέση εμπραγμάτου δικαίου.
- 18 Από τη συμπερίληψη της μόνιμης επικαρπίας στα εμπράγματα δικαιώματα προκύπτει σαφώς ο απόλυτος και περιουσιακός χαρακτήρας του δικαιώματος αυτού. Επιπλέον, συνιστά δικαίωμα εξ επαχθούς αιτίας, μεταβιβάσιμο, κληρονομήσιμο και κατασχετό. Λαμβανομένων υπόψη των σκοπών που επιδιώκει η έννομη τάξη, η μόνιμη επικαρπία λαμβάνει τη μορφή προσωρινού δικαιώματος, καθόσον μπορεί να συσταθεί για μέγιστη διάρκεια 99 ετών και, κατ' εξαίρεση, για

μικρότερη διάρκεια, αλλά τουλάχιστον για 40 έτη. Ομοίως, οι σκοποί που επιδιώκονται με το δικαίωμα αυτό επισύρουν τον χαρακτηρισμό του ως δικαιώματος ειδικού σκοπού, υπό την έννοια ότι η σύμβαση για τη σύσταση του δικαιώματος πρέπει να καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα χρησιμοποιείται το ακίνητο.

- 19 Κατά κανόνα, η μόνιμη επικαρπία συστήνεται με σύμβαση, ωστόσο πριν από το 1990 συστήνονταν βάσει διοικητικής απόφασης και, επιπλέον, σε ορισμένες περιπτώσεις ο νομοθέτης προέβλεψε το δικαίωμα μόνιμης επικαρπίας απευθείας από τον νόμο.
- 20 Από τη συμβολαιογραφική πράξη προκύπτει ότι στο επίμαχο ακίνητο συστάθηκε μόνιμη επικαρπία έως τις 5 Δεκεμβρίου 2089. Το δικαίωμα αυτό μεταβιβάστηκε περαιτέρω και ο νυν δικαιούχος απέκτησε το δικαίωμα μόνιμης επικαρπίας με σύμβαση στις 15 Μαΐου 2014.
- 21 Κατά το *Sąd Okręgowy* (εφετείο) στην υπό κρίση υπόθεση μπορεί να γίνουν δεκτές οι απόψεις της νομικής θεωρίας κατά τις οποίες, υπό το πρίσμα των ορισμών της ως άνω οδηγίας και του νόμου που τη μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο, το ακίνητο αποτελεί αγαθό. Μπορεί να γίνει δεκτό επίσης, κατ' αρχήν, ότι η διάθεση του ακινήτου για τη σύσταση μόνιμης επικαρπίας εμπίπτει στην έννοια της παράδοσης αγαθών, ενδεχομένως στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών κατά την έννοια του ως άνω νόμου και της ως άνω οδηγίας, ως διάθεση πράγματος για προσωρινή χρήση.
- 22 Υπό την προϋπόθεση ότι το Δικαστήριο θα δεχθεί την ανωτέρω άποψη, ότι δηλαδή η διάθεση ακινήτου για τη σύσταση μόνιμης επικαρπίας εμπίπτει στην έννοια της παράδοσης αγαθών, ενδεχομένως στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών, τότε, υπό τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά, τίθεται το ερώτημα εάν η είσπραξη τελών μόνιμης επικαρπίας, εκ μέρους του *Skarb Państwa* (Δημόσιου Ταμείου), από πρόσωπα που δεν ήταν μέρη της αρχικής σύμβασης με την οποία διατέθηκε το ακίνητο για τη σύσταση της μόνιμης επικαρπίας εμπίπτει στην έννοια της εμπορικής συναλλαγής κατά το άρθρο 2, καθώς και την παράγραφο 4, σημείο 1, του *ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym oróżnieniom w transakcjach handlowych* (νόμου της 8ης Μαρτίου 2013 για την καταπολέμηση των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές), ο οποίος μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία 2011/7/ΕΕ, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές. Το άρθρο 2, σημείο 2, της ως άνω οδηγίας προβλέπει ότι ως «δημόσια αρχή» νοείται κάθε αναθέτουσα αρχή, όπως ορίζουν το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2004/17/ΕΚ και το άρθρο 1, παράγραφος 9, της οδηγίας 2004/18/ΕΚ, ανεξαρτήτως του αντικειμένου ή της αξίας της σύμβασης. Από τη διάταξη αυτή φαίνεται να προκύπτει ότι οι διατάξεις της οδηγίας και, ως εκ τούτου, και του ως άνω νόμου τυγχάνουν εφαρμογής στην περίπτωση του *Skarb Państwa* (Δημοσίου Ταμείου) μόνον στην περίπτωση των συμβάσεων που συνήφθησαν κατόπιν διαδικασίας διαγωνισμού, πράγμα σχεδόν απίθανο στις περιπτώσεις διάθεσης ακινήτου για τη σύσταση μόνιμης επικαρπίας.

- 23 Αν γίνει δεκτό ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, και, ως εκ τούτου, και του νόμου, κάθε οικονομική δραστηριότητα του Δημοσίου σε σχέση με άλλους οικονομικούς φορείς, συνεπώς και η σύναψη συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων και των συμβάσεων μόνιμης επικαρπίας, όπως προαναφέρθηκε, η αρχική διάθεση του ακινήτου για τη σύσταση μόνιμης επικαρπίας μπορεί να έχει πραγματοποιηθεί με διοικητική απόφαση ή και εκ του νόμου. Επιπλέον, είναι θεωρητικώς δυνατό το ακίνητο να μεταβιβάστηκε σε πρόσωπο το οποίο, αρχικώς, δεν ήταν επαγγελματίας, για μη εμπορική δραστηριότητα, και στη συνέχεια, κατόπιν αλλαγής χρήσης του ακινήτου ή της έναρξης οικονομικής δραστηριότητας του οικείου προσώπου, το ακίνητο να χρησιμοποιήθηκε για τις ανάγκες οικονομικής δραστηριότητας ή ακόμη να μεταβιβάστηκε από μη επαγγελματία σε επαγγελματία, ο οποίος άρχισε να ασκεί οικονομική δραστηριότητα επί του συγκεκριμένου ακινήτου.
- 24 Επομένως, τίθεται το ζήτημα αν, στις υποθέσεις που αφορούν την καταβολή του ετήσιου τέλους, το οποίο βαρύνει πάντοτε τον εκάστοτε δικαιούχο, ο οποίος, όπως εν προκειμένω, κατέστη δικαιούχος δυνάμει της σύμβασης μεταβίβασης της μόνιμης επικαρπίας, πρέπει να εξεταστούν οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες γεννήθηκε το ίδιο το δικαίωμα μόνιμης επικαρπίας, δηλαδή είτε συμβατικώς, και μάλιστα κατόπιν διαγωνισμού, είτε εκ του νόμου ή με διοικητική πράξη και αν ο αρχικός δικαιούχος ήταν, κατά τον χρόνο κτήσης του δικαιώματος, επαγγελματίας και απέκτησε το ακίνητο για τις ανάγκες της οικονομικής του δραστηριότητας.
- 25 Τίθεται επίσης το ζήτημα αν μπορεί να θεωρηθεί ως εμπορική συναλλαγή αποκλειστικά η αρχική σύμβαση μόνιμης επικαρπίας και αν μόνον στην περίπτωση αυτή μπορεί το Skarb Państwa (Δημόσιο Ταμείο) να εισπράξει προσαυξημένους τόκους υπερημερίας σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής του ετήσιου τέλους από τον δικαιούχο της μόνιμης επικαρπίας, ενώ σε περίπτωση μεταβίβασης του δικαιώματος χάνει αυτή τη δυνατότητα ή αν πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο εκάστοτε δικαιούχος θεωρείται ότι υποκαθιστά τον προηγούμενο δικαιούχο ως μέρος της αρχικής σύμβασης για τη σύσταση μόνιμης επικαρπίας και το Skarb Państwa (Δημόσιο Ταμείο) μπορεί να επεκτείνει τα αποτελέσματα της αρχικής εμπορικής συναλλαγής στον διάδοχο. Αμφότερες οι προσεγγίσεις προϋποθέτουν την ανάγκη εξέτασης των αρχικών συνθηκών υπό τις οποίες συστάθηκε το δικαίωμα μόνιμης επικαρπίας, προκειμένου να αξιολογηθεί εάν πληρούνται τα κριτήρια της εμπορικής συναλλαγής κατά την έννοια του *ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych* (νόμου της 8ης Μαρτίου 2013 για την καταπολέμηση των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές) και της οδηγίας 2011/7/ΕΕ, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές. Είναι επίσης δυνατόν η σύμβαση μεταβίβασης του δικαιώματος επικαρπίας σε άλλον, η οποία συνήφθη χωρίς συμμετοχή του Skarb Państwa (Δημόσιου Ταμείου), να αποτελεί εμπορική συναλλαγή και τα αποτελέσματά της, σύμφωνα με το άρθρο 71 του *ustawa o gospodarce nieruchomościami* (νόμου για τη διαχείριση ακινήτων), να επεκτείνονται και στο Skarb Państwa (Δημόσιο Ταμείο), το οποίο δυνάμει αυτής της σύμβασης μπορεί να ζητεί την καταβολή προσαυξημένων τόκων υπερημερίας

σύμφωνα με τον ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (νόμου της 8ης Μαρτίου 2013 για την καταπολέμηση των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές).

- 26 Επιπλέον, στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ότι ναι μεν το ύψος του ετησίου τέλους μόνιμης επικαρπίας ορίζεται κατ' αρχήν στη σύμβαση, σύμφωνα με το άρθρο 73, παράγραφος 5, του ustawa o gospodarce nieruchomościami (νόμου για τη διαχείριση ακινήτων), αλλά ο τρόπος καθορισμού του συγκεκριμένου τέλους έχει ρυθμιστεί νομοθετικά και κατά τρόπον ώστε, κατ' αρχάς, κατά τη διοικητική διαδικασία η αρχή που συστήνει το δικαίωμα μόνιμης επικαρπίας επί ακινήτου να αναπροσαρμόζει το τέλος ή να αρνείται την αναπροσαρμογή του και, μετά το πέρας της διοικητικής διαδικασίας, ο δικαιούχος της μόνιμης επικαρπίας να έχει το δικαίωμα να ζητήσει καθορισμό του εν λόγω τέλους από πολιτικό δικαστήριο (όχι διοικητικό).
- 27 Στη νομική θεωρία και τη νομολογία γίνεται παγίως δεκτό ότι οι διαφορές σχετικά με την υποχρέωση καταβολής του ετησίου τέλους αποτελούν πολιτικές διαφορές. Αυτό θυμίζει μία τυπική συμβατική σχέση. Εντούτοις, λαμβανομένου υπόψη του προβλεπόμενου τρόπου καθορισμού του εν λόγω τέλους και της αναπροσαρμογής του, καθώς και του γεγονότος ότι το Skarb Państwa (Δημόσιο Ταμείο) και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης είναι οι μοναδικοί φορείς που έχουν τη δυνατότητα να συστήνουν μόνιμη επικαρπία, το τέλος μόνιμης επικαρπίας προσομοιάζει με εισφορά δημοσίου δικαίου. Εντούτοις, στην πολωνική έννομη τάξη, οι απαιτήσεις που αφορούν την καταβολή του τέλους αυτού υπάγονται, εν τέλει, στην αρμοδιότητα των τακτικών πολιτικών δικαστηρίων, όπως εν προκειμένω, η δε είσπραξη των τελών αυτών διέπεται από τις διατάξεις του kodeks postępowania cywilnego (Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας).
- 28 Το επόμενο ζήτημα που αφορά το εάν τα τέλη μόνιμης επικαρπίας εμπίπτουν στην κατηγορία των εμπορικών συναλλαγών κατά τις ανωτέρω διατάξεις, σχετίζεται με την ερμηνεία του άρθρου 4, σημείο 1, του προαναφερθέντος ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (νόμου της 8ης Μαρτίου 2013 για την καταπολέμηση των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές), στο οποίο αναφέρεται η φράση «σε σχέση με την ασκούμενη δραστηριότητα». Τίθεται το ερώτημα αν πρόκειται για κάθε δραστηριότητα των δημοσίων αρχών ή για τις οικονομικές δραστηριότητες των αρχών αυτών και όχι για την εκπλήρωση δημοσίων καθηκόντων που προβλέπονται εκ του νόμου.
- 29 Στην περίπτωση που πρόθεση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να συμπεριλάβει μόνον τις πράξεις των δημοσίων αρχών που σχετίζονται με οικονομική δραστηριότητα, τότε υπό το πρίσμα αυτό δεν υπάρχει νομολογία των πολωνικών δικαστηρίων για το ζήτημα αν η είσπραξη των τελών μόνιμης επικαρπίας αποτελεί οικονομική δραστηριότητα.

- 30 Ακόμη, παραμένει ανεπίλυτο το ζήτημα εάν η οδηγία 2011/7/ΕΕ, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις εμπορικές συναλλαγές των δημόσιων αρχών, ανεξαρτήτως του αν συνιστούν οικονομική δραστηριότητα ή αν αποτελούν αποκλειστικά εκτέλεση δημοσίων καθηκόντων των ιδίων και ανεξαρτήτως της μορφής της συναλλαγής και, επομένως, τόσο εάν αυτή πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο δημόσιας σύμβασης όσο και όχι.
- 31 Εάν γίνει δεκτό ότι οι συμβάσεις διάθεσης ακινήτου για τη σύσταση μόνιμης επικαρπίας εμπίπτουν στην έννοια της παράδοσης αγαθού και της παροχής υπηρεσιών, καθώς και ότι η εν λόγω δραστηριότητα του Skarb Państwa (Δημοσίου Ταμείου) στο πλαίσιο είσπραξης των ετησίων τελών από μετέπειτα δικαιούχους εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o precyzyjności nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (νόμου της 8ης Μαρτίου 2013 για την καταπολέμηση των αδικαιολόγητων καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές), ο οποίος μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία 2011/7/ΕΕ, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, τίθεται επιπλέον ένα ζήτημα διαχρονικού δικαίου.
- 32 Τόσο το άρθρο 6 της οδηγίας 2000/35/ΕΚ, της 29ης Ιουνίου 2000, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, όσο και το άρθρο 12 της οδηγίας 2011/7/ΕΕ, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, δίνουν τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να εξαιρούν από το πεδίο εφαρμογής τους τις συμβάσεις που συνήφθησαν πριν από τη θέση σε ισχύ των διατάξεων της οδηγίας. Εν προκειμένω, πρόκειται όμως για περιοδικές πληρωμές, καταβλητέες ετησίως.
- 33 Μολονότι οι αρχικές συμβάσεις ή η σύσταση της μόνιμης επικαρπίας είναι συχνά προγενέστερες της θέσης σε ισχύ της εν λόγω ρύθμισης, οι συμβάσεις που μεταβιβάζουν τη μόνιμη επικαρπία, καθώς και η ίδια η υποχρέωση καταβολής του ετησίου τέλους μόνιμης επικαρπίας έχουν προκύψει μετά τη θέση σε ισχύ της ως άνω ρύθμισης, όπως στην υπό κρίση υπόθεση (15 Μαΐου 2014).
- 34 Ανακύπτει, επομένως, το ζήτημα εάν εμπίπτει στην έννοια της εμπορικής συναλλαγής κατά τον ανωτέρω νόμο και την οδηγία μόνον η αρχική σύμβαση διάθεσης του ακινήτου για τη σύσταση μόνιμης επικαρπίας ή αν αποτελεί εμπορική συναλλαγή, τούτο δε και έναντι της δημόσιας αρχής η οποία δεν αποτέλεσε συμβαλλόμενο μέρος, η σύμβαση με την οποία ο νυν δικαιούχος απέκτησε το δικαίωμά του από τον προηγούμενο δικαιούχο της μόνιμης επικαρπίας.